اکل
ایکسلی
و محزن چاپی

[مهر: مهجوره]

باسمه تعالی

فهرستبرگه منابع چاپ سنگی - اداره مخطوطات

شماره ثبت:	۲۲۲۳۴
رده‌بندی دیویی	۲۹۷/۷۷۷ خ۳۴۷ع ۱۳۱۸ مرجع ☐
سرشناسه:	عبدالعظیمی، جواد، - ۱۳۱۵.
عنوان قراردادی:	
عنوان:	خصایص العظیمیه در ثواب زیارت حضرت عبدالعظیم
شرح پدیدآور:	تصحیح شیخ بهاء الدین معین العلماء
کاتب:	محمدحسن گلپایگانی — تاریخ کتابت:
محل نشر:	[تهران] ناشر: کارخانه میرزا علی اصغر باسمه‌چی — تاریخ نشر: ۱۳۱۸ ق
صفحه شمار:	۶۳ ص — مصور☐ درسی☐ گراور یا افست☐
زبان:	فارسی و عربی — ابعاد: ۱۷٫۵×۱۰٫۵ — نوع خط:
روش تهیه:	وقفی☐ اهدایی☐ خریداری☐ ارسالی☐
واقف:	نامعلوم — تاریخ ثبت: آبان ۱۳۸۰
یادداشتها:	۱. در اول کتاب در دو صفحه شجره‌نامه حضرت شاه عبدالعظیم آمده است.
موضوع(ها):	۱. عبدالعظیم بن عبدالله (ع)، - ۲۵۰؟ق. زیارتنامه‌ها
شناسه(های) افزوده:	الف. معین العلماء، بهاء الدین، مصحح ب. گلپایگانی، محمدحسن، کاتب. ج. عنوان.
فهرستنگار:	اسدزاده — تاریخ فهرستنگاری: مهر ۸۸

سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

اداره مخطوطات

نام کتاب: خصایص العظیمیه

مؤلف: محمدجواد شریعتمدار

موضوع: اخبار، زیارات — زبان: فارسی، عربی

سال چاپ: ۱۳۱۸ ق — محل چاپ:

شماره عمومی: ۲۲۲۳۴ — کتابخانه / بخش:

وقفی / خریداری: — تاریخ:

طول: ۱۷٫۰ — عرض: ۱۰٫۵ — شماره صفحه‌ها: ۶۳

مصور ☐ درسی ☐ گراوری ☐ افست ☐

ملاحظات: ....

حضرت شاهزاده عبد العظیم

بتصحیح
و مقابله جناب مستطاب شریعتمآب
آقا شیخ بهاء الدین معین العلما
زید عزه

بسعی و اهتمام جناب مستطاب ملاذ النبلا و
العلماء العظام آقا شیخ علی خان آل النبویه
خزانه دار کل نذورات سرکار فیض آثار
و موسوم است بتحریر شیخ المحدثین شیخ
صدوق رحمه الله

در کارخانه عالیجاه آقا میرزا
علی اصغر باسمه چی سمت
اتمام پذیرفت
فی
شهر رجب المرجب سنه ١٣١٨

١٤٠٤٢٦
٢٩٧/٧٦٥
٢٣٩٧١
کتابخانه آستان قدس مشهد
شماره ثبت ٣٢٠٦١٠
تاریخ آبان ٨٠

مظفر الدین هو العزیز شاه قاجار

از بازگشت شاهنشاه خوش طرز نغز آهنگ خصم اوبار پرده در عدو
محض سلامتی وجود مبارک و تشکر از تشریف فرمائی حضرت
اقدس شاهنشاه اسلام پناه سلیمان جایگاه برازنده تخت و دیهیم کیانی
و شایسته فرمانفرمائی و کشورگشائی مروج شریعت حضرت خاتم
المرسلین حافظ ثغور مسلمین السلطان الاعظم و الخاقان
المعظم، ایده الله الملک الجبار و در صدد از محفل
اولیای مرصد و سراج مسند وزارت حضرت مستطاب اجل
اکرم اشرف امجد افخم **میرزا علی اصغر خان** اتابک اعظم
علیه الرحمه ذی شوکت حسب الامر حضرت مستطاب اجل اکرم
افخم منشأ خیرات و موجد مبرات **فضل الله خان** عمید السلطنه
طالشی امیر تومان دام اقباله العالی که امیر تبه مکرم و دبیر
معظم خادم قدیمی دولت جاوید مدت و خیرخواه سلطنت
با عظمت که از ابنای روزگار و امراء با اقتدار و رجال
پرفکار بکفایت و سخاوت و جلالت و شجاعت و نبالت چون بدر

بر سر ایشان له همم لا منتهی لکبارها و همته الصغری اجل من الدهر
هفتصد و پنجاه مجلد از این کتاب مستطاب خصایص العظمیه را
که از تألیفات جناب مستطاب اجل العلماء العاملین و زبده
الفقهاء و المرجحین و عماد الاسلام و المسلمین آقا شیخ محمد
جواد شریعتمدار سلمه الله تعالی خزانه دار کل موقوفات
آستان عرش نشان خلف ارجمند مرحوم مغفور خلد مکان
عمدة المجتهدین و شیخ الفقهاء و المتبحرین زین المجتهدین ناشر اخبار ائمة المعصومین
آقا شیخ مهدی مجتهد شاهزاده عبدالعظیمی و سبط مرحوم مغفور
جنت مکان طوبی مقام اعلم العلماء الفاضلین و افقه الفقهاء و المجتهدین
رئیس الملة و الدین حجة الاسلام و المسلمین حاجی ملا علی طهرانی کنی
اعلی الله مقامهما بحلیه طبع درآورده است و مجانا داده
ملتمس دوام دولت حضرت سید الکریم فضیلت و عزت دنیوی و اخروی
و اجر عظیم و ثواب جزیل یابند و موفق شده فرمایند ناظرین و قارئین
و مؤلف را از دعای خیر فراموش ننمایند ان شاء الله تعالی انا اقل الطلبة العلماء
شیخ مهدی ناظم مهر محرر همایونی تا شاه شهید طاب ثراه

شجرهٔ طیبهٔ منسوبهٔ حضرت عبدالعظیم علیه السلام

کرسی نامهٔ شریف

هذا
كتاب مستطاب
خصائص العظميه در ثواب زيارت
وجلالت شان حضرت عبد العظيم الحسنى
عليه وعلى آبائه الآف
التحية والثناء

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذى جعلنا من امة خير النبيين وسيد
المرسلين ورحمة للعالمين وشفيع المذنبين الذى
كان نبيا وادم بين الماء والطين وصيرنا من شيعة
امير المؤمنين ولسان الصادقين ووزير
المصطفى علم الهدى خازن علم الله ومختاره من
خلقه قائد السابقين الى الجنة وحجة الله على
بريته وحبله المتين لسان الله الناطق يد الله

(القوى)

القویّ وجه الله المضیّ جنب الله وباب الله الذی
من تمسّک بولایته امن من النّار وقاتل النّاکثین
والقاسطین والمارقین ابی الیتامی کهف الارامل
ابی المکارم والمفاخر عمّ یتسائلون عن ولایته یوم
القیمة وهی النبأ العظیم ثم لتسألنّ یومئذ عن
النّعیم الذی بتبلیغ امامته شرط الرّسالة واکمال
الدّین واتمام النّعمة وقال الرسول فی حقه
من کنت مولاه فهذا علی مولاه اللهمّ وال
من والاه وعاد من عاداه الذی وجبت مودّته
وامرنا بها عند صلوة المؤمن وحیّ علی الصّلوة
وحیّ علی خیر العمل ویعسوب الدّین الضّارب بالسّیفین
والطّاعن بالرّمحین والبایع ببیعتین والمهاجر
بهجرتین وقاتل بدر وحنین الذی نزل علی
اعدائه سئل سائل بعذاب واقع للکافرین لیس

له ذا ضع وعلا على كتف النبى لكسر الاصنام ولم
يدرك فضله العقول والاوهام اخ الرسول
وزوج البتول واب الائمة المعصومين وسيد
الاوصياء المرضيين الذى عنده ديوان الشيعة
واسمائهم وهم عند الموت لا يخافون ولا يحزنون
وفى قبورهم لا يعذبون وهم الشهداء والصديقون
وعند ربهم يرزقون ويدخلون الجنة بغير
سؤل وهم من فزع يومئذ امنون ولا يوادون
من حاد الله ورسوله ولو كانوا اباءهم او ابناءهم
او اخوانهم او عشيرتهم وغادوا فيه الاقربين ووالوا
فيه الابعدين عون المؤمنين وشفيع لهم عند
رب العالمين وراعيهم الى يوم المحشر الى حوض
الكوثر قسيم الجنة والنار للمؤمنين والكفار
الذى حبه الجنان وبغضه النيران مطلوب كل طالب

علی بن ابی طالب و صلی الله علی رسوله و الائمة
المیامین من آله وسلم تسلیما کثیرا و لعن الله اعدائهم
و کانت لهم جهنم جزاء و مصیرا **و بعد** چنین
گوید بنده معصیت کار درگاه حضرت پروردگار خادم
شریعت احمد مختار رضا میرزا فرزند نخبه ذکرا
ذاکر حضرت حسینی حاجی محرم حضرت رضوی
خازن حضرت عبد العظیم حسنی ابن مرحوم کربلائی رجبعلی
محمد جواد الموسوی الشریف زاده که بر دوستان و شیعیان و زائران
سید کریم و محدث علیم عالم آل محمد گل گلستان
احمد حضرت شاهزاده عبد العظیم علیه التحیة و
التسلیم مستحسن بلکه متحتم است که قدر و منزلت و
بزرگی و بزرگواری آنحضرت را بدانند و بفهمند
که چه قدر اعتماد داشتند ائمه اطهار بآن بزرگوار
و چه قدر آنحضرت صاحب علم و جلالت و ثبات

وزهد و تقوی و ورع بوده وچه مرتبه در نزد
حضرت اقدس الهی جل شانه تعالی دارند و ثواب زیارت
آنجناب را بشنوند و بخوانند تا موجب ازدیاد
بصیرت و اعتقاد ایشان گردد و در مقام شکر
گذاری حضرت احدیت جل شانه و تعالی برآیند
که چنین نعمت عظمی و عطیه کبری با ایشان مرحمت
فرموده و فیض شرفیابی زیارت آنحضرت را با ایشان
عنایت فرموده و بواسطه زیارت آن بزرگوار مستوجب
بهشت عنبر سرشت خواهند شد لهذا این بنده
بی بضاعت با عدم لیاقت و کمال خجالت از کتب اخبار
احادیثی که در ثواب زیارت آنحضرت از ائمه اخیار
علیهم صلوات الله الملک المختار علیهم السلام وارد
شده با ترجمه و قلیلی از فضایل آن ابوالفضایل
در این مختصر جمع کردم و مسمی نمودم بخصایص

العظیمیه که پنج حدیث در ثواب زیارت آنحضرت ذکر
شده که چهار از آن از حضرت علی سیم علیه السلام وارد شده
و یکی از حضرت علی چهارم ع و مشتمل است بر پنج
حدیث در فضیلت آنحضرت و قول پنج نفر از
علمای اعلام در جلالت قدر آن امامزاده والا
مقام هر چند زیاده از بیست نفر از علمای اعلام
شرح جلالت و نبالت احوال آنحضرت را در کتب خود
ذکر فرموده اند چون غرض کلیه از این مختصر ترتیب
عدد در خمسه است لهذا اکتفا شد بقول پنج
نفر از علمای اعلام بقید احوال آنحضرت و اقوال
علما را در کتاب مستطاب تحفة العظیمیه ذکر نمودم
امید است که این مختصر مطبوع طبع شیعیان
گردد و اگر نقصی در آن ببینند بخوبی قلم اغماض
در کشند و این بنده عاصی و الدینش را از دعای خیر

فراموش نفرمایند بدعا انشاء الله انه الموفق والمعین

سخن اول در کتاب روضات الجنات

عالم فاضل کامل آقا میرزا محمد باقر خلف ارشد مرحوم

میرزا زین العابدین خوانساری که در شرح

احوال علما است از قدما و متأخرین و آن کتاب

بترتیب حروف تهجی است در باب عین تعرض کرده

از احوال امامزاده حضرت عبدالعظیم و نوشته که

شهید ثانی در رساله که برغم الاحسه علی الفراق

نوشته عبدالعظیم هو العبد العظیم المدفون

بمسجد شجره و قبره یزار وقد نص على زیارته

الامام علی بن موسی الرضا علیه السلام قال علیه السلام

من زار قبره وجبت له علی الله الجنة وقد ذکره

بعض النسابین یعنی عبدالعظیم که اسمش با

مسمی است یعنی بنده بزرگ خدا است مدفنش

مسجد شجره است و قبر شریفش زیارتگاه است بتحقیق که شیخ صدوق
و تصریح کرده است بر زیارت کردن او و امام ثامن
علی بن موسی الرضا که هرکه زیارت کند قبر عبد
العظیم را واجب میشود برای او بر خدا بهشت یعنی
خدا او را به بهشت میبرد و مؤید این حدیث
شریف فرمایشی است که میرداماد در کتاب رواشح
سماویه فرموده قد ورد من زار قبره وجبت له الجنة یعنی
وارد شده است کسیکه زیارت کند قبر عبد العظیم
علیه السلام را واجب شده است برای او بهشت و یکی از
کتابهای رجال که مؤلفش نزد مؤلف مجهول است
میباشد و قد نقل بعض مشایخنا المعتمدین
ان الرضا نص علی زیارته یعنی برخی از استادان
که محل اعتماد است نقل کرده که امام رضا من راضی
بقضاء حضرت رضا ع نص فرموده بر زیارت حضرت

عبد العظیم هذا حدیث ثانی رایت فی بعض
کتب فی تحفة العظیمة ان الرضا علیه السلام قال من
زارنی بعد موتی ضمنت له الجنة و من لم یقدر علی زیارتی
فلیزر اخی عبد العظیم الحسنی بالری مؤلف
گوید که در بعضی از کتابهای حدیث دیدم که صدر
نشین ایوان تسلیم و رضا حضرت امام رضا علیه السلام
فرمود هر که زیارت کند مرا بعد وفاتم ضامن
میشوم برایش بهشت را و هر که توانائی بر زیارت
من ندارد و نیز باید زیارت کند برادرم عبد
العظیم حسنی را در ری و امر بزیارت و عموم من
و دیگر اخوان دلالت بر فضیلت و ثواب زیارت
مینماید را و ندازاینحدیث شریف بر میاید
هر که زیارت کند حضرت عبد العظیم را حضرت
امام رضا علیه السلام ضامن است که او را به بهشت ببرد

(۱۴) [illegible] روایات مستفاضه متکاثره
و در کتاب [illegible] ان الرضا [illegible] من زار قبره وجبت له الجنة [illegible]

(زیرا)

حدیث

زیرا که امر باین زیارت شعار داوود که بدل او است
در ثواب و عموم نیز دارد و این اخوت کفتن کفش
اخا العرب نیست ملکه ارتباط معنوی نسبت بین
حضرت ع و انحضرت ع حدیث شریف در مظاهر الاسرار
ان الرضا علیه السلام قال اذا عجزت عن زیارة جدی
الحسین علیه السلام فزر السید الزاهد العابد عبد
العظیم بالری فانه اجزاک و کفاک هرگاه عاجز
شوی از زیارت جدم حسین ع زیارت کن سید
تارک دنیا و پرستنده خدا عبد العظیم را در ری
بدرستیکه این زیارت با این مرد در ری بی نیاز میکرداند
تو را و کفایت میکند تو را آزادی جهنم و دخول
بهشت مؤلف عرض میدارد مفاد از
حدیث شریف این است که جزای زوار حضرت خامس آل
عبا از برای این حضرت است و با بحدیث و سایر اخبار

حدیث چهارم

و نیز از حضرت رضا علیه السلام اخبار از مستقبل است
که در ری مدفن حضرت عبد العظیم علیه السلام محط رحال
شیعیان و دوستان و مدل حرم محترم حسنی و رضوی
علی مشرفهما سلام الله خواهد شد حدیث
چهارم یقول المؤلف فی اخبار العظیمیه ان
الرضا علیه السلام قال من زار عبد العظیم الحسنی ع
بالری کان کمن زار ابا عبد الله الحسین بکربلا
یعنی امام هشتم فرمود که هر که از شیعیان زیارت
کند عبد العظیم حسنی ع را که در ری مدفون است
میباشد مثل کسیکه زیارت کرده جناب سید
الشهداء علیه السلام را در کربلاء و وجه شبه در اینجا
ثواب است پس ثواب زائر آنجناب مانند ثواب زائر
آنجناب است کمن زار الله فی عرشه و بنا بر ثبوت
عموم منزلت بامر مخصوص مثل عرفه که خدا اول

نظر میکند بزوار سید الشهداء و بعد بتوجه
میفرماید باهل عرفات و در بعضی ایام رسیده
که بهشت بزائر واجب میشود و امامزاده واجب
التعظیم حضرت عبد العظیم از حضرت جواد ع
روایت کرده که هر که زیارت کند امام حسین
در شب بیست سیم ماه مبارک رمضان و آن شبی
که امید شب قدر است و آن شب امر محکم و
مقدّر میشود مصافحه میکنند با او روح صد و
بیست و چهار هزار پیغمبر و در نیمه شعبان هم
با زائر مصافحه مینمایند روح صد و بیست و
چهار هزار پیغمبر از آدم تا خاتم باید از فضایل
از برای زائر حضرت عبد العظیم هم ثابت باشد
و همین قدر و فضیلت کفایت میکند و اما مقدار
مثل اینکه در هر قدمی ثواب یک حج و یک عمره

۲۲۹۶۱۰ ۳۲۰۶۱۰۲ م

فی تمام رمضان که فقها حکم را عام گرفته اند
یعنی خصوص مورد باعث تخصیص حکم نمیشود
بر دلالت دارد که ثواب زیارت این دو مطلقا
مساویست یعنی تفضلا خدا ثواب زیارت سید
الشهدا علیه السلام را بزائر حضرت عبد العظیم ع
عطا میفرماید و بجهة مرحمت در زیارة شعبان
هم آنجناب را بدل حرم حسینی قرار داده مؤلف
مختصرا عرضه میدارد باید دانست که معنی زیارت
چیست مرحوم شیخ جعفر نور الله مرقده فرموده
زیارت حضور است و سلام معروف و مرحوم
مغفور شیخ محمد حسن هم تفسیر بحضور نموده
و فی المجمع الزیاره فی العرف قصد المزور اکراما
و تعظیما له و استیناسا به در اصطلاح قصد
زیارت کرده شده است بجهة گرامی داشتن

در معنی زیارت

وتعظیم نمودن مراورا وانس گرفتن با وی دوست
تمام است واطلاق بر مرده وزنده هردو بیشتر
مَنْ زارَ حَیًّا وَلَمْ یَذُقْ مِنْهُ شَیْئًا فَکَاَنَّمَا زَارَ مَیِّتًا
قوله تعالی اَلْهٰکُمُ التَّکَاثُرُ حَتّٰی زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ
در حدیث غبوا فی زیارة القبور وغبوا فی
زیارة المریض ومعنی زیارت چنانچه در السنه
مشهور است همان حاضر شدن بمدفن مزور
متصور است وسلام کردن وقرآن ودعا
خواندن وطلب مغفرت برای خود بوسیله
مزور محترم ودر زیارت اهل قبور نسبت
بزائر ومزور هردو موجب مغفرت است ورفعت
رتبه وجهت زیارت کردن مقابر ومراقد
شاید برای تکمیل مراتب که دردارد نیا از
ابدان وهیاکل نموده اند وفیض نامتناهی

فیها لفظ قمر ثانی و در مقاصل الزیاره و مزار و
این حدیث شریف مذکور است نیز عرض میکند
باوصف آنکه در اولاد ... تاریخ است ... از
عموم ... من باب ابن ... معتبر است صدوق
که با شیخ ... علی بن ابراهیم ... مانند
و مرحوم میرزای استرآبادی در رجال وسیط
فرموده کان علی بن ابیها ... و مختصر
که در رتبه اسنا از اولاد حضرت ابوالفضل
العباس علیه السلام بقول شهید ثانی و غیر وی و جلیل
القدر بوده و نجاشی ... بعد از توثیق
و جلالت و کرامت آنحضرت که ابو علی حمزة بن
قاسم بن علی بن حمزة بن حسن بن عبد الله بن
عباس بن علی بن ابی طالب ع ثقة جلیل القدر
من اصحابنا و نیز میفرماید که آنحضرت کتاب

ذکر فرموده که نموده روایت واقفی زانکه
از حضرت امام جعفر صادق ع ذکر نموده اند
عرضه میدارد مؤلف قبر مبارک آنحضرت در
نزدیکی حله در جزیره نیز پیدا است که زیاده
از بیست هزار جمعیت سکنی دارند محل اعتقاد
اعراب و صاحب کرامت و خوارق عادت رزقنا
الله زیارته و بعضی از رجال مسطور است که محمد بن
یحیی عطار قمی شیخ اصحاب امامیه شده و بسیار
حدیث روایت کرده و کلینی از وی احادیث نقل
نموده و مجلسی هم این خبر را نقل نموده نسبت معتبر
بودن باید گفتگو از دلالتش کرد ظاهر خصوصیت
در اینجا ملحوظ نیست بعلت تکرر از عجز و
تعبیر نیست نظیر خطاب با عرابی و کفر بعد از
عرض اعرابی هلکت و اهلکت واقعت اهلی

زیارت حضرت عبد العظیم ثابت باشد من باب
عموم قضیه شرطیه امید از هست با حصول
اثابت ثواب مختص این قبه عظیمه منوره واما
بعضی فرمایشات که این حرم حکم با حسینی د
باشد اصلا دلالت ندارد حدیث شریف
روی الصدوق فی ثواب الاعمال فقال حدثنی علی
احمد قال حدثنی حمزة بن قاسم العلوی رحمه الله
علیه قال حدثنی محمد بن یحیی العطار عمن
دخل علی ابی الحسن علی بن محمد الهادی من اهل
الری قال دخلت علی ابی الحسن العسکری فقال
این کنت فقلت زرت الحسین فقال اما انک لو
زرت قبر عبد العظیم عندکم لکنت کمن زار
قبر الحسین علیه السلام بسند سابق ابن بابویه علیه
الرحمه روایت میکند از مردی از اهل ری

که بحضور امام النور هادی دین شرفیاب شده
بود او گفت که داخل شده بید امام حسن عسکری
پس فرمود کجا بودی عرض داشتم که بزیارت
امام حسین علیه السلام مشرف شده پس فرمود
اگر زیارت کرده بودی قبر عبد العظیم را که نزد شما است
یعنی در ری هر اینه بودی مثل کسیکه زیارت
کرده قبر امام حسین ع را **مؤلف** عرضه میدارد
اینحدیث شریف را مرحوم صدر الحکماء والمتألهین
ملا صدرا در شرح اصول کافی در کتاب
توحید پس از انکه شرحی در احوالات و جلالت
انحضرت ذکر کرده و مینویسد احوالات ان
حضرت را مفصلا در کتاب کبیر خود ذکر کرده ام
نقل میفرماید بهمین ترتیب الا انکه الحسن را
حسین بن علی ذکر فرموده بزیادتی علی و

با ایشان رسیده پس از مبدء فیض انقطاع فیوضات
بعد از ممات ظاهری از ایشان نشده بلکه بیشتر
و زیادتر در عالم برزخ بعلاوه افاضهٔ الهیه بر
اجساد و اجسام برزخیه ایشان بر قبورشان میشود
و هر کجا هم باشند کمال توجه را بمضجع و
مدفن خودشان دارند و سلب توجه از آن محل
و مورد تن نمایند پس هر که نزد مرقد محترم
آمده حاجت و مطلب خواست از آن جهت که آن
قبر مهبط ملائکه است که لا یزال هم بهم میآیند
پس از توجه حضور زائر نزد محترم از خداوند
رحمن برای زائر خود فیض و هدایت خواهد
دعای مزور هم بهدف اجابت میرسد پس
هر چه مزور و مرتبه اش زیادتر فیض زائر بیشتر
میرسد که تا بمزور داز کتاب هدایت الائمه

که از مرحوم شیخ حر علیه الرحمة است مذکور است
قال النبی ص یا علی ان الله جعل قبرک وقبر ولدک
بقعة من بقاع الجنة وعرصة من عرصاتها یعنی
جناب ختمی مآب بسید اوصیا وشاه اولیا فرمود
که خدای تعالی قرار داده است قبر تو وقبر فرزندت
بقعه از بقعه‌ها بهشت وعرصه از عرصه‌ها آن خانم
از اولاد وسادات میباشند اولاد نوهانی
که شامل علما نبود وچنانکه نقطه هم نیست
نظیر ما که هم عینها نیست هم دعائی هرچند
حدیث ظاهر ومنصرف بائمه طاهرین باشد ولی
من باب عموم منزلت که تشبیه شده زیارت
حضرت عبد العظیم بزیارت حضرت سید الشهدا علیه السلام
وحضرت رضا سلام الله علیه ونسب ظاهری و
ارتباط معنوی بجناب مآبشان چنانچه عالم ال

پس آنحضرت برخواستند آنحضرت مقدم براو
نشستند باز امام از آنکه مقدم بر آنحضرت
نشسته بود مسئله پرسیدند عاجز شد امام
آنحضرت جواب معروض داشت پس امام بوی فرمودند
و مقدم شد تا رسیدند از کسانیکه مقدم
بودند یک یک مسئله سؤال فرمودند عاجز
شدند هر که عاجز میشد آنحضرت براو مقدم
میشدند تا آنکه متصل شدند بامام علیه السلام
و کمال عنایت را درباره وی فرمودند پس رو
باهل مجلس فرمودند فرمودند این عالم آل
محمد است نباید بشکوه محترم باشد پس شکی در
عالمیت او نیست غیر از که کلام امام است و این است
که داعی در زیارت مؤلفه عرض کردم
السلام علیک یا عالم آل محمد حاربت سیما

در آنروز عمر آنحضرت نه سال بود

کدال

از دال بر قمه بلند بزرگواری حضرت عبد العظیم
است سید شریف نجیب نسابه مجاور مدینه
طیبه در کتاب عمدة الطالب فی نسب آل ابی طالب
گفته اما عبد العظیم بن عبد الله بن علی المکنی
بابی القاسم کان رجلا عظیما و هو المدفون فی
مسجد الشجرة بالری و قبره یزار قال النجاشی قال
ابو علی محمد بن همام حدثنی عبید بن عبد الله عن
علی بن علی عن الحسن بن علی العسکری انه سئل عن
عبد العظیم بن عبد الله فقال لولاه لقلنا انه
اعقب علی بن الحسن بن زید یعنی عبد العظیم بن
عبد الله که کنیه اش ابو القاسم است و مدفون
است در مسجد شجره ری و قبرش زیارتگاه است
نجاشی بسند مذکور روایت کرده که سؤال
شد از امام یازدهم از حال عبد العظیم بن

وبعضی از مسائل حلال و حرام از آنحضرت پرسیده بود
خواستم وداع نمایم مولایم فرمود ای ابا حماد هرگاه
مشکل شود بر تو چیزی از امر دینت پس هر دو دنیوی
پس سؤال کن از عبد العظیم حسنی و او را از من سلام
برسان داعی عرض میکنم ابلاغ سلام از امام کامل
افتخار از برای ما نهاده و الاعتماد دارد و امر بفرما
گرفتن احکام دینیه از مصداق وما ینطق
عن الهوی و لاکن بر علو فضل آنجناب حجیت بودن
حضرت عبد العظیم از جانب حجة الله دارد بعلت
آنکه منصف باید عالم کامل و متقی باشد و احادیث
که در مدح علماء اعلام وارد شده من جمله
مداد العلماء خیر من دماء الشهداء و اینچه در باب
متقین فرموده اند اولئک علی هدی من ربهم و
اولئک هم المفلحون جمیع اینها شامل آنسید

کرہیم وآن حیرت علیہم است و بفرمایش حضرت
حجت امّا الحوادث الواقعة فارجعوا الی رواة احادیثنا
فانهم حجتی علیکم وانا حجة الله حجت امام زمان
بوده وبیان وتفصیل اینمقام را در تحفة العلیمیه عرض
کرده ام [illegible] در بعضی کتب
اخبار مسطور است که روزی محدث علیہم
شرفیاب خدمت سرکار امام دهم مثلها
در مجلس بزرگی که جمع کثیری علماء مجتمع
در نشسته بودند حضرت عبد العظیم در دور
مجلس نشستند امام علی النقی متوجه ایشان گو
شدند واز آنکسیکه مقدم بر آنجناب بود
مسئله سؤال کردند عاجز شد امام علیه السلام
از حضرت عبد العظیم پرسیدند جواب عرض کرد
پس امام فرمودند آنشخص عاجز از مسئله برخیزد

محمد او را خوانده اند احتمال شمول نمیرود که
مدفون آنحضرت هم بقعه از بقاع بهشت باشد
در ثواب الاعمال است که پیغمبر حضرت فرمود من زار
واحداً من ذرّیتی زرته یوم القیمة انجیته هم
مثل حضرت بنی احتمال شمول دارد والله العالم و
برای حضرت شعبان پنج حدیث هم در فضیلت
انبر ذکر او عرض نمایم حدیث اوّل در جنة
النعیم که از ثقات علماء ربانی حاجی میرزا
باقر مجتهد است در روح و ریحان هشتم در
فضل حضرت عبد العظیم ذکر کرده که در سنه ۱۲۹۴
هزار و دویست و نود و چهار در نجف اشرف
علی ساکنها الاف التحیة والتحف رزقنا الله
زیارة روضة بالسعادة والشرف کتابی از خط
شریفه کافی الکفاة اسمعیل صاحب عباد دیدم

فخر الدوله دیلمی اوراق بر بعضیکه حضرت عبد
العظیم نوشته بود زیارت کردم و صورتش را
برداشتم وانرا از هدایای غریبه وفتوحات
نجفیه دانستم از انجمله این حدیث شریف است
و قوت دلالت بر صدقش میکند روی ابوتراب
الرویانی قال سمعت ابا حماد الرازی یقول
دخلت علی علی بن محمد بسر من رأی فسئلته عن
اشیاء من الحلال والحرام فاجابنی فلما ودعته
قال لی یا ابا حماد اذا اشکل علیک شئ من امر
دینک بناحیتک فاسئل عن عبد العظیم بن
عبد الله الحسنی واقرئه منی السلام یعنی ابوتراب
عبد الله بن موسی رویانی گفت که ابا حماد
از اهل ری بود گفت که داخل شدم بسامره
خدمت ذی سعادت حضرت امام علی نقی علیه السلام

عبد الله پسر فرمود حضرت عسکری ع اگر نبود عبد
العظیم هر آینه میگفتم که علی بن حسن بن زید را
عقب بود داعی عرض میکنم یعنی موجب افتخار
اجدادش را زید میباشد غرض تعریف انجناب
نزد دیگران کما علمت برسول الله عدنان
وآزاین حدیث بر میاید که اهل سنت هم نامش
و سخنش را میدانستند که او آنحضرت بنداوند. حسب
جهار ده نفر سید الحکماء میر داماد رحمه الله
در کتاب رواشح سماویه که مختصر مفید است
در معرفت بعضی از رجال حق و کبار اهل علم
فرموده من الذایع الشایع ان طریق الروایة
من جملة ابی القاسم عبد العظیم بن
عبد الله الحسنی المدفون بمسجد الشجرة بالری
رضی الله عنه وارضاه من الحسن لانه ممدوح غیر منصوص

بیان حال

على توثيقه عندهم ان نقله عند المصنف في
الخبر يشهد بذلك ويتعجب ان عبد العظيم يكون
له حديث عرض الدين وحقيقة المعرفة وقول سيدنا
الهادي ابي الحسن الثالث انت ولينا حقا مع ما له
من النسب الطاهر والشرف الباهر يكفي في نيل
سلالة النبوة والاطهار كاحد من الناس اذا
امن واتقى وكان عند ائمة الطاهرين مرضيا
مشكورا فكيف هو صاحب الحكاية المعروفة التي
قد اورده النجاشي في ترجمته وهي ناطقة بجلالة
قدره وعلو رتبته وفي فضل زيارته اخبار وفيها
قد ورد ما من زار قبره وجبت له الجنة وقد
الصدوق ابو جعفر بن بابويه في ثواب الاعمال مسندا
فقال حدثني علي بن احمد [illegible] لابي جعفر بن بابويه كتاب
اخبار عبد العظيم الحسني ١٤ ذكره النجاشي في عداد

وبالجملة

وبالجملة قول النجاشي وابن بابويه وغيرهما انه كان
عابدًا وورعًا مرضيا يكفي في استصحاح احاديثه
فضلا عما اوردناه ان الاصح والارجح والاصوب
والاقوى ان هذا الطريق من جهته صحيح وفي الذخيرة
التنبيها والله سبحانه اعلم بالحق وانچه مذکور شد
ذکر کرده است خلاصه مضمون فوائدش مبرزانما
استکه بنای اسند در طریق روایت از حضرت
عبد العظیم است اینجز از حسن گویند که ممدوح
وتصریح بوثاقت وعدالتش نشده اول خبر
وحدیث چهار است **اول** صحیح که جمیع طبقات
عادل ضابط باشند **دوم** حسن که در
بین شیعه ممدوح باشد که عدالتش وعدم
معلوم نباشد **سیم** موثق که در بین مسلم
ثقه غیر امامی باشد ودر هر یک از این سه

[illegible]

[illegible]

باید سند متصل بمعصوم باشد و مجهول الحال
غیر ممدوح و فاسق در دین نباشد و غیر این
سه را ضعیف نامند از مقطوع و مرسل و یا آنکه
در دین فاسق باشد یا غیر ممدوح و غیر ثقه
اگر چه مجهول الحال باشد و معتبر نباید زمن
اینست که گوهر شناس بینا و آنکه طلب بینائی
کرده و با خبر شده اند رحبا میکنند و قبیح میشمارند
این را قطعا و فرضا یعنی شبهه در روایت فقد عدالت راوی
اگر نبود بر ایشان حدیث عرض و اظهار دین و بیان
حقیقت معرفت و تصدیق های دین او را هیز
اخبار امام از ولایت و محبت او و بطریق تاکید
بمضمون مَن والاهم فقد والَی الله دخل فی
اَولیاءِ الله الذین لا خوف علیهم و لا هم یحزنون
با این راه او استنباط ظاهر و شرافت ظاهر

هرآینه کافی بود بعلت آنکه نیست اولاد پیغمبر و اولا
اولادش مثل یکی از مردم زمانیکه ایمان او و دو
پرهیزش مباشد نزد پدران طاهرین خود بلند شده
شده که جزء زاده شده پس چگونه خواهد بود
که وی صاحب واقعه و حکایت مشهوره معلوم
است که ذکر کرده است نجاشی در ترجمه او و آن
حدیث نکونا تکلم کننده است بزرگی قدر و
بلندی مرتبه او و چنانچه در فضیلت زیارت حضرت
عبد العظیم اخبار بسیار است و بتحقیق وارد شده
هر که زیارت کند واجب میشود برای او بهشت
و روایت کرده است صدوق بسند مذکور از
آنکه خدمت هادی دین مبین زاد را نموده
و او اهل ری بوده گفت داخل شدم بر امام
حسن عسکری ع پس پرسید کجا بودی عرض داشتم

کە زیارت کردم امام حسین علیه السلام را پس فرمود
آیا درک نکردی آگاه باش بدرستیکه اگر زیارت کرده
بودی قبر عبد العظیم را که نزد شما است هر آینه
بودی مثل آنکه زیارت کرده قبر امام حسین را
و از برای شیخ صدوق کتاب اخبار عبد العظیم است
که نجاشی در عدد کتب شیخ صدوق ذکر فرموده
و بهمین جهت قول نجاشی و ابن بابویه و غیر ایشان
که عابدا و ورعا و مرضیا کافی است که اعتماد بر صحت
احادیث آنحضرت پس صحیح تر و متین تر دارند
و قوی تر و صوابتر [illegible] از این است که احادیث آن
و در بعضی علما و [illegible]
حضرت صحیح شمرده شود الحق بعد از ملاحظه
حدیث عرض دین که صدور [illegible]
بو ثاقت عبد العظیم و اخبار وارده در مدح
آنحضرت که این مضامین از [illegible]

(بعصمت)

بعصمت او اند و امر امام با احمد را رسول الله ترد
مطلقا دیگر جای تأمل نیست حدیث
عرض دین بآنحضرت است که در چهارم اشاره بآن شد
است و در تحفة العظیمیه مشروحا عرض کرده ام و
در این مختصر با ترجمه ذکر میشود قال الصدوق
فی امالیه حدثنا علی بن محمد بن موسی الدقاق و علی بن
عبد الله الوراق جمیعا قالا حدثنا محمد بن هرون الصوفی
قال حدثنا ابو تراب عبد الله بن موسی الرویانی
عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی قال دخلت
علی سیدی علی بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر بن
محمد بن علی بن حسین بن علی بن ابی طالب فلما
بصر بی قال لی مرحبا بك یا ابا القاسم انت ولینا
حقا فقلت له یا ابن رسول الله انی ارید ان
اعرض علیك دینی فان كان مرضیا ثبت علیه

حسني الى الله عز وجل [illegible]

فقلت اني اقول ان الله تبارك وتعالى واحد
ليس كمثله شئ خارج عن الحدين حد الابطال
وحد التشبيه وانه ليس بجسم ولا صورة ولا عرض
ولا جوهر بل هو مجسم الاجسام ومصور الصور
خالق الاعراض والجواهر ورب كل شئ ومالكه
وجاعله ومحدثه وان محمدا صلى الله عليه واله
عبده ورسوله خاتم النبيين فلا نبي بعده
الى يوم القيمة واقول ان الامام والخليفة
وولي الامر بعده امير المؤمنين علي بن ابي طالب
ثم الحسن ثم الحسين ثم علي بن الحسين ثم محمد بن
علي ثم جعفر بن محمد ثم موسى بن جعفر ثم
علي بن موسى ثم محمد بن علي ثم انت يا مولاي فقال عليه السلام
ومن بعدي الحسن ابني فكيف للناس بالخلف من

بعده قال فقلت فكيف نعت به موالای قال لا
یری شخصه ولا یحل ان یذکر اسمه حتی یخرج
فیملأ الارض قسطا و عدلا کما ملئت ظلما و
جورا قال فقلت وا قررت وا قول ان ولیهم ولی
الله و عدوهم عدو الله وطاعتهم طاعة الله
و معصیتهم معصیة الله و اقول ان المعراج
حق و المسئلة فی القبر حق و ان الجنة حق و
ان النار حق و الصراط حق و المیزان حق و
ان الساعة اتیة لا ریب فیها و ان الله یبعث
من فی القبور و اقول ان الفرایض الواجبة الصلوة
و الزکوة و الصوم و الحج و الجهاد و الامر
بالمعروف و النهی عن المنکر فقال علی بن
محمد یا ابا القاسم هذا والله دین الله الذی
ارتضاه لعباده فاثبت ثبتک الله بالقول

(الثابت)

الثابت في الحياة الدنيا والآخرة شیخ صدوق بسند
(۱)
متصل از عبد العظیم روایت کند که گفت داخل شدم
بر مولای خود امام مبین هادی بن امام محمد
التقی پس چون دید مرا بلفظ مرحبا بک که معنایش
بود تعارف واظهار مرحمت فرمودند یعنی جای
تو وسیع است پس فرمودند تو حقا دوست مائی
یعنی یقین که دوستی ما اولیاء الله پس خدمتش معروض
داشتم که ای فرزند رسول خدا استدعا دارم
دینم را که بحضور مبارکت عرضه دارم پس
پس اگر پسندیده حضرتت هست ثابت باشم بر او
تا لبیک حق را اجابت گویم پس رخصت داد
که بیاور عقایدت را ای ابا القاسم پس عرض
کردم که میگویم واعتقاد دارم که خدای
تبارک وتعالی یکیست نیست مثل او چیزی

ز ممکنات که همه محتاج اند و ناقص و او است کامل
من جمیع الجهات و بیرون است از حد نفی صفات
از او و مثل قدرت و علم و خارج است از تشبیه
بخلق که جسم باشد یا دیده شود یا عمل قبیح سبحانه
بکند و اینکه نیست او جسم که قابل طول و عرض
و عمق باشد و نه صورت خارجی و نه ذهنی
و نه عرض که تغییر پذیر باشد و نه جوهر که ممکن است
و حادث و زوال دارد بلکه خدا یگانه و جسم دهنده
جسمها و صورت دهنده صورتها است آفریننده
عرض و جوهر است پروردگار همه چیزهاست
و پادشاه اشیاء و قرار دهنده و نو پدید آورنده
همه چیز است و اینکه میگویم محمد بن عبد الله
بنده شایسته خدا است و رسول او است خاتم
پیغمبران است و نیست پیغمبری بعد از او تا روز قیامت

حدیث عرض دین حضرت عبد العظیم

و میگویم اینکه پیشوا و جانشین و صاحب فرمان
که اطاعتش لازم است بعد از پیغمبر آقای مؤمنان
علی بن ابی طالب علیهما السلام است پس ذکر کرد ائمه را
واحد بعد واحد تا حضرت هادی پس آنحضرت
فرمود بعد از من پسرم امام است پس چگونه
خواهد بود حال مردم بجانشین بعد از آن
پس جناب عبد العظیم گفت معروض داشتم پس
چگونه است آن ای آقای من امام فرمودند دیده نمیشود
شخص و حلال نیست ذکر اسم آن تا اینکه ظاهر شود
پس پر کند زمین را از عدل و داد چنانکه پر
شده است از ظلم و جور گفت پس عرض کردم
و اقرار کردم و تصدیق نمودم باز دو امام هم
و میگویم و اعتقاد دارم که دوست ایشان دوست
خدا است و دشمن ایشان دشمن خدا است و طاعت

ایشان طاعت خدا ست وفرمان ایشان معصیت
خداست و میگوییم که معراج پیغمبر حق است و
در قبر و بهشت جهنم و صراط و میزان همه با
ثابت و حق‌اند وانکه قیامت آمدنی است و نیست
شکی در این وانکه خدا وند زنده میکند هر که
در قبرها است و میگوییم که فریضه‌ها و اجبه
نماز و زکوة و روزه و جهاد و امر بمعروف و
نهی از منکر هستند پس امام فرمود ای ابا القاسم
قسم بخدا این خداست که پسندیده است از برای
بندگانش پس ثابت باش باین طریقه ثابت
دارد ترا خدا بقول حق ثابت در دنیا و اخرت
مؤلف عرض میدارد شایسته است باین عرض
دین ذاکه شیعیان در حضور مبارک انحضرت بخوانند
وانحضرت را شاهد و گواه گرفته که ما هم برا

عقیده ثابت میباشیم والسلام وختم میکنیم این
این مختصر را بمختصری از قول علمای اعلام رضوان الله علیهم
عظام در مرقد جنت احکام در ذکر جلالت تمکین این
امامزاده والامقام اول شیخ صدوق که در کتاب
من لا یحضره الفقیه و مقتدا محمد بن [illegible] ماجد
درود و جا بگیرد در اسم محدثین و یکی بذکر نما
حضرت ایشان وکان ابو القاسم عبد العظیم
الحسنی [illegible] رضی [illegible] و عالم
الملک [illegible] و ابو [illegible]
معروف [illegible] و دنیا
که بلند رتبه است و نزد منزلت ابو القاسم عبد
العظیم بن عبدالله بن علی بن حسن بن زید بن
حسن بن علی بن ابی طالب علیهم السلام که در مسجد
شجره دری در بقعه معموره مشهوره مدفون است و مت

سه نفر از ائمه طاهرین را درک نموده حضرت جواد و
هادی و عسکری علیهم السلام را مامینه از احادیث
که حضرت عبد العظیم روایت کرده مستفیض شده اند
شیخ جلیل صاحب ابن عباد وزیر فخر الدوله
دیلمی است مینویسد ابو الفتح عبد العظیم بن عبد
الله الحسنی الی آخر جناب عالم وفاضل سید شهید
سید علی همدانی است که اجله علمای کرام بوده
در کتاب تحفة لب الالباب فی نسب السادات الانجاب
مینویسد در احوالات آنحضرت و ذکر احادیث
مذکوره که کان عبد العظیم بن عبد الله الحسنی
صالحا عابدا ورعا زاهدا صائما نهاره و
متهجدا لیله الی آخره میفرماید که حضرت عبد
العظیم علیه السلام صالح بود و تارک دنیا و پرستنده
خدا و روزها روزه میگرفت وشبها همه را بیدار

بود عبادت خداوند کونین مشهود و خداوند
تعالی بکرم خودش بر من منت گذارده دو مرتبه
مرا توفیق عتبه بوسی و زیارت آنحضرت عنایت
فرموده یکی در شهر ربیع الثانی هزار و پنجاه و
یک از هجرت حضرت ختمی مرتبت و دوم در
پنجاه و سه و با آنحضرت مدفون بودند و پسران
حضرت یکی جناب محمد ابرهیم و یکی جناب عزالدین
و داماد آنحضرت ابو جمال الدین عرضه میدارد
مؤلف قبر آقازاده‌ها محترم و داماد آنحضرت
معلوم نیست مخصوصا و منسوبا البته و احتمال
دارد یکی عرض از فرمایش جناب سید این بود
باشد که این بزرگواران هم در ری مدفونند
و صاحب قبه غالبه میباشند و دیگر آنکه مدفون
در همین بقعه مبارکه بوده باشند چنانچه

و دیگری دختر آنحضرت زینب بیگم

اعتقیده این اقل خادم الحضرت العظیمه است بموجب
تا کنم این نو مصداق در دیوان یادگار و تحفه عظیمه ذکر
کرده ام بقیه ترجمه بعضی از آن این است که آن حضرت
پارسا و صاحب دین و عبادت و شناخته شده بامانت
و صدق گفتار و دانا بامر دین و موحد و قائل
بعدل و بسیار حدیث از امام جواد و هادی سلام
الله علیهما روایت کرده است و تعلیقه جات هم
ایشان بجناب عبد العظیم مرقوم داشته اند
و کتاب یوم و لیله در اعمال شبانه روز از آن
حضرت هست و زیارت و یکی هم هست که ترجمه
کرده ام عرض مینمایم هر چند صاحب عباد وزیر
فخر الدوله دیلمی بوده ولی از مرتبه احکام ائمه
انام علیهم السلام بوده است بنجم مرحوم مجلسی منفرد نماید
که حضرت عبد العظیم از اکابر محدثین و اعاظم

علماء و روات اخبار است و از اصحاب امام محمد
تقی و امام علی نقی علیهما السلام بوده است و نهایت
توسل بخدمت ایشان داشته و احادیث بسیار
از ایشان روایت کرده است و قبر شریف او
در ری مشهور و معلوم است و شیخ نجاشی
بسند معتبر از احمد بن خالد برقی روایت کرده است
که حضرت عبد العظیم ع از خلیفه گریخت و بری
آمد و مخفی شد در سردابی در خانه مردی از
شیعیان در سکة الموالی و در آنجا عبادت خدا میکرد
و روزها روزه میداشت و شبها نماز میخواند
و پنهان بیرون می آمد و زیارت میکرد قبری را
که در مقابل قبر او است و راهی در میان بوده
میفرمود این قبر مردی از فرزندان حضرت
امام موسی ع است و پیوسته در آنجا میبود و ملک

خلیفه وقت [illegible]
بالله [illegible]

وده از شیعیان خبر دار میشدند از احوال انحضرت
تا انکه اکثر مردم مردی را وی را شناختند پس شخصی
از شیعه حضرت رسالت پناه را در خواب دید که
انحضرت فرمود مردی از فرزندان مرا از سکنه الموالی
بر خواهند داشت و مدفون خواهند کرد نزد درخت
سیب در باغ عبد الجبار بن عبد الوهاب و
اشاره فرمود بهمین مکانیکه در انجا مدفون
شد پس انشخص رفت ان مکان را از صاحب باغ
بخرد صاحب باغ گفت از برای چه میخری
اینرا درخت و جای اینرا و درخت را انشخص خواب
خود را نقل کرد صاحب باغ گفت من نیز
انخواب را دیدم و موضع اینرا و درخت را با جمیع
باغ وقف کردم برای انحضرت و سایر شیعیان و شریفان
که در انجا مرده های خود را دفن کنند پس حضرت

عبد العظیم بیمار شد و برحمت ایزدی واصل
گردید چون او را برهنه کردند که غسل دهند
در جیبش رقعه یافتند که در آنجا نسب خود را
نوشته بود که منم ابو القاسم عبد العظیم پسر
عبد الله پسر علی پسر حسن پسر زید پسر حسن بن
علی بن ابی طالب علیهم السلام و ابن بابویه و ابن قولویه
بسند معتبر روایت کرده اند که مردی از اهل
ری بخدمت حضرت امام علی نقی رفت حضرت
از او پرسید که کجا بودی گفت بزیارت حضرت
امام حسین ع رفته بودم فرمود که اگر زیارت
میکردی قبر عبد العظیم را که نزد شما است هر آینه
مثل کسی بودی که زیارت امام حسین ع کرده باشد
اینحدیث پیش گذشت چون در نهایت غنا
بود من باب اعد ذکر نعمان لنا ان ذکره

هو المسلک ما کرّر ذکره نضوع مکرّر شد
عرضه میدارم از این بیان معلوم شد نظر
بفرمایش حضرت عبد العظیم علیه السلام
و اقوال علماء الاعلام مثل نجاشی و علامه
مجلسی بحضرت امامزاده حمزه علیه السلام فرزند
حضرت امام موسی کاظم علیه السلام است و شکی
نیست چنانکه در کتاب عمدة الانساب و بنیان
الانجاب که در شرح امامزادگان ری نگاشته
و تالیف نموده عرض شد چنانچه بعضی از
جهال در عدم علم حضرت امامزاده حمزه
از فرزندان امام موسی کاظم علیه السلام ندانند
غلط است و جهل صرف با فرمایش حضرت
عبد العظیم علیه السلام که دارای عصمت صغری است
جای تامّل نیست و احادیث وارده در فضلیت

مهر سید امامزاده حمزه تعیین قبر حضرت

اینک

زیارت نامهٔ حضرت عبد العظیم مشهور به پنج حدیث

بسم الله الرحمن الرحیم

اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک
له واشهد ان محمدا عبده ورسوله و
خاتم النبیین ولا نبی بعده الی یوم القیمة
واشهد ان علیا امیر المؤمنین وولی الله
ووصی رسوله وخلیفته بلا فصل بنص
رب العالمین واشهد ان الحسن والحسین
ائمتنا الی یوم الدین اللهم صل علی محمد

والائمة من ولده المعصومین

وآلِ محمّدٍ الأئمّةِ المعصومين وصلّ على ملائكتك
المقرّبين والأنبياءِ والمرسلين والشهداءِ
والصدّيقين وصلّ على جميع عبادك الصالحين
اللّهمّ صلّ على سيّدنا السيّد الكريم
ومولانا الحسيب الحليم أبي القاسم عبد
العظيم الذي قال في حقّه السيّد الأجلّ
الأعلى وسند الورى إمامنا عليّ بن موسى
الرضا عليه السلام من زار عبد العظيم الحسني
بالريّ كمن كان زار أبا عبد الله الحسين
بكربلاء اللّهمّ بشفاعته المقبولة ودرجته
الرفيعة أن تنفّس به كربي وتغفر به ذنبي
وتسمعه كلامي وتبلّغه سلامي السلام
عليك يا بن رسول الله محمّد بن عبد الله
سيّد المرسلين السلام عليك يا بن أمير

المؤمنين وسيد الوصيين السلام عليك
يا ابن فاطمة الزهراء سيدة نساء العالمين
السلام عليك يا ابن خديجة الكبرى ام
المؤمنين السلام عليك يا ابن الحسن المجتبى
سيد شباب اهل الجنة اجمعين السلام
عليك يا غائب آل محمد انت الذي قال في
حقه قرة عين المؤمنين وغيظ الملحدين
ابو الحسن الثاني علي سلطان السلاطين
من زارني بعد موتي ضمنت له الجنة
ومن لم يقدر على زيارتي فليزر اخي
عبد العظيم الحسني بالري مولاي مولاي
انا زائرك فتقبل زيارتنا واجعلنا من
زوارك في الدنيا والآخرة السلام عليك
يا من تشرف واتفق بشرف صحبة الجواد

النَّقِيِّ وَاهْتَدى بِهُدى نَفِيِّ النَّقِيِّ انْتَ الَّذِي
قَالَ فِي حَقِّكَ حُجَّةُ اللهِ وَوَلِيُّ اللهِ وَعَيْبَةُ
عِلْمِهِ وَحَافِظُ سِرِّهِ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرِّضَا ع
مَنْ زَارَ قَبْرَهُ وَجَبَتْ لَهُ عَلَى اللهِ الْجَنَّةُ بِيكَ
اَنَا زَائِرُكَ فَاسْتَدْعِ مِنَ اللهِ تَعَالَى اَنْ
يُعْتِقَنِي مِنَ النَّارِ وَيُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ اَلسَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا رَاوِيَ اَخْبَارِ الْاَئِمَّةِ الْاَخْيَارِ
وَنَاشِرَ آثَارِ آبَائِكَ الْاَطْهَارِ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا مَنْ قَالَ فِيهِ السَّيِّدُ الشَّهِيدُ وَاِمَامُنَا السَّعِيدُ
الرِّضَا الْمُرْتَضَى اِذَا عَجَزْتَ عَنْ زِيَارَةِ جَدِّي
الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَزُرِ السَّيِّدَ الزَّاهِدَ الْعَابِدَ
عَبْدَ الْعَظِيمِ بِالرَّيِّ فَاِنَّهُ اَجْزَاكَ وَكَفَاكَ
يَا سَيِّدُ اَنَا زَائِرُكَ وَعَارِفٌ بِحَقِّكَ فَاجْزِنِي
جَزَاءَ الْمُخْبِرِ كَجَزَاءِ زَائِرٍ عَلَى الشَّهِيدِ الْمَظْلُومِ

السَّلَامُ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي وَابْنَ سَادَاتِي وَمَوْلَايَ
وَابْنَ مَوَالِيَّ يَا اَبَا الْقَاسِمِ يَا عَبْدَ الْعَظِيمِ بْنَ
عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ زَيْدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ
عَلِيِّ بْنِ اَبِي طَالِبٍ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ قَالَ
فِيهِ السَّيِّدُ الصَّفِيُّ وَاِمَامُنَا الزَّكِيُّ الْهَادِي
عَلِيٌّ النَّقِيُّ لِرَجُلٍ مِنْ اَهْلِ الرَّيِّ اَمَا اِنَّكَ لَوْ
زُرْتَ قَبْرَ عَبْدِ الْعَظِيمِ عِنْدَكُمْ لَكُنْتَ كَمَنْ زَارَ
قَبْرَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ يَا مَوْلَايَ لِكُلِّ اَحَدٍ وَسِيلَةٌ
وَاَنْتَ وَسِيلَتِي اِلَى اللّٰهِ تَعَالَى فِي الدَّارَيْنِ
تَكُنْ شَفِيعِي وَشَفِيعَ وَالِدَيَّ بِحَقِّ اَجْدَادِكَ
الطَّاهِرِينَ وَاٰبَائِكَ الطَّيِّبِينَ وَجَدَّتِكَ
الطَّاهِرَةِ فِي يَوْمِ الْقِيٰمَةِ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ
وَعَلَى رُوحِكَ الطَّيِّبِ وَبَدَنِكَ الطَّاهِرِ وَعَلَى
اٰبَائِكَ وَاُمَّهَاتِكَ وَاِخْوَانِكَ وَاَبْنَائِكَ وَ

رحمة الله وبركاته اللهم صلّ على محمد وآل
محمد وارحم بهم موتانا واشف بهم مرضانا
واحفظ بهم مسافرينا وادّ بهم ديوننا
ووسّع بهم ارزاقنا برحمتك يا ارحم الراحمين
تمام شد اين كتاب شريف موسوم بخصايص العظيميه
كه مشتمل است بر پنج حديث در ثواب زيارت حضرت عبد
العظيم ع و پنج حديث در فضيلت آنحضرت كه ذكر بعضى
از آنها سهل و بعضى مقطوع عنه و قول پنج نفر از
علماء اعلام در بزرگوارى آنحضرت و از غير ايشان
اعتبار و اند كه از بسيار فضايل و مناقب آنبزرگوار
است و اما تفصيل از احوال اجداد و آباء و اعمام
و زوجه و اولاد و كنيه و لقب و شرح تشريف فرمائى
آنحضرت برى و وفات آنحضرت و شرح عرض دين بر
حضور بعض از ائمه اطهار و احاديث وارده در فضيلت

اینزیارت را ذکر کرده اند و اخباریکه از حضرات اهل
بیت عصمت و طهارت در فضیلتش وارد شده در کتاب اخبار
الفاطمیه عرض نموده ام امید است که انشاء الله تعالی
بطبع آراسته دوستان و برادران رجوع فرمایند

زیارتنامه دیگر مشهور بزیارت جبیره نیز منقولست از ائمه اطهار

بسم الله الرحمن الرحیم

السلام علیک یا ابن رسول الله محمد بن عبد الله
سید المرسلین انت الذی قال فی حقه الامام
هذا عالم آل محمد السلام علیک یا ابن امیر
المؤمنین سید الوصیین انت الذی قال
فی حقه الامام مرحبا بک یا ابا القاسم انت
ولینا حقا السلام علیک یا ابن فاطمة الزهرا

سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَنْتَ الَّذِي قَالَ فِي حَقِّهِ
الْإِمَامُ إِذَا عَرَضْتَ عَلَيْهِ دِينَكَ فَصَدَّقَكَ
وَدَعَا لَكَ هَذَا وَاللَّهِ الدِّينُ الَّذِي ارْتَضَاهُ
لِعِبَادِهِ فَاثْبُتْ ثَبَّتَكَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ الْحَسَنِ
الْمُجْتَبَى سَيِّدِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَجْمَعِينَ
أَنْتَ الَّذِي قَالَ فِي حَقِّهِ الْإِمَامُ لَوْلَاهُ لَقُلْنَا
مَا أَعْقَبَ عَلِيُّ بْنُ حَسَنِ بْنِ زَيْدٍ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
سَيِّدِي وَمَوْلَايَ يَا عَبْدَ الْعَظِيمِ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
عَلِيِّ بْنِ حَسَنِ بْنِ زَيْدِ بْنِ حَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ
أَنْتَ الَّذِي قَالَ فِي حَقِّهِ الْإِمَامُ لِأَبِي حَمَّادٍ الرَّازِيِّ
إِذَا أَشْكَلَ عَلَيْكَ شَيْءٌ مِنْ أَمْرِ دِينِكَ بِنَاحِيَتِكَ فَاسْأَلْهُ
عَنْ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْحَسَنِيِّ وَأَقْرِئْهُ مِنِّي السَّلَامَ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى رُوحِكَ الطَّيِّبِ وَبَدَنِكَ

الطاهر و علی ابائك و امهاتك و ابنائك
و اخوانك كن شفیعی و شفیع والدی و المؤمنین
و المؤمنات و رحمة الله و بركاته

محض تزیین این اوراق بلفظ نوم مضافی از منامات
کثیره که در باره آنحضرت دیده شده که برهانی است
ساطع و دلیلی است قاطع ذکر مینماید و تفصیل خواب
که از علائم رسالت و امامت است و اثبات حقیّه
و معرفت بعلوم غیبیه و تحقیق ان معرفة الامور
الغیبیة فی النوم ممکنة فوجب ان یکون فی الیقظة
و در اینکه شیطان بصورت حضرت ختمی مرتبت و
اوصیاء آنحضرت متمثل نمیشود و اینکه آنحضرت
کثیر الرعایا بوده در کتاب تحفة العظیمیة ذکر نموده ام
اخبرنی رجل فاضل ثقة المسمی بمحمد علی خان
المعروف بامین دیوان لاهیجی شخص فاضل ثقه

حکایت

حکایت کرد مرا که چون احادیث وارده در جلالت
حضرت عبد العظیم ع بنظرم نرسیده بود خاطرم در قید
و رو داد که شاید احادیث معروفه در السنه بی ما خذ
و مدرک بوده باشد پس در شب نیمهٔ شعبان که شب بود
شب نیمهٔ تولد حضرت حجة المحمد را از روز
ساکن در عالم رویا دیدم که حضرت شاه اولیاء رب
العالمین له الفداء در مسجد بالاسر در عرشه منبر
تشریف دارند بنده هم با احتشام و زوار و الا
مقام در حضور مبارک آنحضرت ایستاده من هم
در آنمیانه بودم پس حضرت امیر المؤمنین ع خطاب
فرمود بحاضرین فان الله تعالی فی مثل هذه الایام
نور یستضاء منه کل النور الا عبد العظیم فانه
نور من النور فی کتاب مسطور فی رق منشور حضرت
امیر المؤمنین ع فرمود بدرستیکه از برای خداوند

کریم

خواب دیدن جلال الدین آنحضرت ع

فرمایش حضرت امیر المؤمنین ع بجلال الدین

کریم در مثل ابن ورقها نور بیت که جمیع نورها
از ان نور خداوند کریم کسب روشنی نمایند مکر عبد
العظیم بر سبیکه او نور بیت از نور خدا کرد و کتاب
مسطور ورق منشور ضبط است عرضه میدارد اولا
مراد از کتاب مسطور و رق منشور لوح محفوظ است
یا قران مجید یا حضرت نبی صلی الله علیه وآله ثانیا
شخص با بصیرت در ملک حقیقت میداند که انجناب
مبارک از دهان مبارک انحضرت خارج شد کلام
الملوک ملوک الکلام واز ظاهرش ظاهر وهویداست
ثالثا سوکند یاد میکنم بالله لرقنة التی لیس فوقها منه
در شرح انجناب شریف وقول کثیری از علماء اعلام
بود کواهی انحضرت وکرامت وخوارق عادات
که از انحضرت بظهور وبروز رسید از قبیل شفا دادن
کور و افلیج که در عصر خود برای العین مشاهده شد

ودرس
الله والذين شيخ وقت صد
عليه الرحمة است في كتاب ترجمه
الخصائص الحسينية من عبادة فخر الدولة ديلمي
و مما ان كتاب روح و ريحان و جنة النعيم مرحوم
حاجي ملا باقر محدث
واعظ طهراني است و
كتاب تحفة العظمية و كتاب اخبار
العظمية و كتاب خصائص العظمية حاج محمد تقي شيخ
محمد علي ... است لقد فرغت من تسويد هذا المختصر
في زمان قلّ الخير و كثر الشر و اخذت حقوق المظلوم و
ورثة الغبرة و انهدم حقوق الانسانية
من العشير و النوع
والاحتشام في شهر رجب
الاصب من شهور سنة ١٣١٨ يكهزار و ...
من الهجرة النبوية عليه الف الف تحية
كتبه العبد الاثيم الجاني محمد حسين
الكلپايكاني